

ZAKON O UGOVORIMA O PREVOZU U ŽELJEZNIČKOM SAOBRAĆAJU REPUBLIKE SRPSKE

("Sl. glasnik RS", br. 50/2010)

I - OSNOVNE ODREDBE

Član 1

Ovim zakonom uređuju se prava i obaveze koji nastanu iz ugovora o prevozu putnika i stvari u željezničkom saobraćaju, prevoz putnika, vrste prtljaga i način prevoza prtljaga, prevoz stvari, oblik i sadržaj prevoznih isprava, odgovornost prevoznika i pošiljaoca i ostvarivanje potraživanja.

Član 2

Pojedini izrazi upotrijebljeni u ovom zakonu imaju sljedeće značenje:

- a) prevoznik je željezničko preduzeće sa kojim putnik ili pošiljalac stvari zaključuje ugovor o prevozu,
- b) izvršni prevoznik je željezničko preduzeće sa kojim putnik ili pošiljalac stvari nije zaključio ugovor o prevozu, a kome je prevoznik povjerio izvršenje željezničkog prevoza potpuno ili djelimično,
- v) korisnik prevoza je pravno ili fizičko lice koje, na osnovu ugovora sa prevoznikom, stiče određena prava i preuzima određene obaveze,
- g) naručilac prevoza je lice koje, u svoje ime a za račun drugog lica, zaključuje s prevoznikom ugovor o prevozu,
- d) pošiljalac je lice koje, na osnovu ugovora, predaje stvari na prevoz,
- đ) primalac je lice koje je ovlašćeno da u uputnoj stanici preuzme stvar predatu na prevoz,
- e) imalac prava je lice koje na osnovu ugovora o prevozu ima zahtjev prema prevozniku (pošiljalac i primalac),
- ž) pošiljka je jedna ili više stvari koje se predaju na prevoz sa jednom prevoznom ispravom (tovarni list ili prtljažnica),
- z) otpremna stanica je mjesto u kome započinje ugovoreni prevoz,
- i) uputna stanica je mjesto završetka ugovorenog prevoza,
- j) prtljag su stvari koje putnik ima pravo da ponese sa sobom na osnovu ugovora o prevozu putnika ili opštih uslova o prevozu prtljaga,
- k) ručni prtljag su stvari koje se mogu unijeti u putnička kola i smjestiti na određeno mjesto i koje putnik sam čuva,
- l) praćeni prtljag su stvari i vozila koje se prevoze skupa sa putnikom u drugoj prevoznj jedinici sa prevoznom ispravom (prtljažnicom) i
- lj) Pravilnik o međunarodnom prevozu opasne robe je pravilnik u skladu sa kojim se vrši označavanje opasnih stvari koje se primaju na prevoz (u daljem tekstu: RID).

Član 3

Tarifom ili ugovorom između prevoznika i putnika, odnosno pošiljaoca utvrđuju se prava i obaveze, tako da se ne može teret dokazivanja prebaciti sa prevoznika na drugo lice, niti se mogu predvidjeti ograničenja odgovornosti za prevoznika povoljnija od ograničenja predviđenih ovim zakonom.

Član 4

(1) Tarifa sadrži odredbe o opštim i posebnim uslovima prevoza, kao i podatke potrebne za izračunavanje prevoznine i naknade za sporedne usluge.

(2) Željezničko preduzeće (u daljem tekstu: prevoznik) utvrđuje tarifu iz stava 1. ovog člana i javno je objavljuje, tako da je dostupna svim korisnicima prevoza.

(3) Promjena prevoznine, naknada za sporedne usluge i druge izmjene i dopune tarife, kojima se otežavaju uslovi prevoza u željezničkom saobraćaju, ne mogu se primjenjivati prije isteka započetog ili ugovorenog prevoza.

II - PREVOZ PUTNIKA

1. Ugovor o prevozu putnika

Član 5

Ugovorom o prevozu putnika prevoznik se obavezuje da putnika preveze do uputne stanice, a putnik da prevozniku plati cijenu vozne karte (u daljem tekstu: prevoznina).

Član 6

(1) Prevoznik je dužan da putniku izda voznu kartu i da ga preveze do uputne stanice iz člana 5. ovog zakona ugovorenom vrstom i razredom voza, koji su navedeni u objavljenom redu vožnje i pod uslovima u pogledu udobnosti i higijene koji su, prema vrsti voza i dužini putovanja, neophodni.

(2) Prevoznik je dužan da putniku obezbijedi označeno mjesto u određenom vozu, ako je to posebno ugovoreno.

(3) Ako je to sa naručiocem prevoza ugovoreno, prevoznik je dužan da putnika preveze posebnim vozom, koji nije predviđen redom vožnje iz stav 1. ovog člana.

Član 7

Prevoznik je dužan da red vožnje iz člana 6. stava 1. ovog zakona objavi na propisan način, a izvod iz reda vožnje da istakne na vidnom mjestu u svakoj stanici otvorenoj za prevoz putnika.

Član 8

(1) Putnik je dužan da prije započetog putovanja pribavi voznu kartu iz člana 6. stav 1. ovog zakona, koja predstavlja dokaz o zaključenom ugovoru o prevozu iz člana 5. ovog zakona, a ako u mjestu u kojem počinje putovanje nema putničke blagajne, voznu kartu dužan je da kupi u vozu kod službenog lica prevoznika.

(2) Putnik je dužan da na zahtjev službenog lica iz stava 1. ovog člana pokaže voznu kartu.

(3) Putnik koji ne pribavi voznu kartu u mjestu gdje ima putničku blagajnu i koji ne može da pokaže važeću voznu kartu u vozu na zahtjev službenog lica iz stava 1. ovog člana, dužan je da plati, pored prevoznine, i dodatak na prevozninu, a prema tarifi iz člana 3. ovog zakona.

(4) Vozna karta iz člana 6. stav 1. ovog zakona mora da sadrži sljedeće podatke:

- a) naziv prevoznika,
- b) datum izdavanja vozne karte, odnosno datum zaključenja ugovora,
- v) iznos prevoznine,
- g) relaciju putovanja i
- d) vrstu voza i razred vagona.

Član 9

(1) Ugovor o prevozu iz člana 5. ovog zakona se može zaključiti sa licem koje je oboljelo ili za koje postoji sumnja da je oboljelo od neke zarazne bolesti samo ako su ispunjeni uslovi utvrđeni propisima koji regulišu ovu oblast.

(2) Ako se za vrijeme prevoza kod putnika pojave znaci neke od zaraznih bolesti iz stava 1. ovog člana, prevoznik je dužan da postupa po propisima koji regulišu ovu oblast i da putnika preveze do prvog mjesta u kome postoji mogućnost da mu se pruži potrebna zdravstvena pomoć.

(3) Prevoznik je obavezan da obezbijedi sve potrebne uslove da licima sa invaliditetom omogući lakše korišćenje usluga prevoza.

Član 10

- (1) Prevoznik nije dužan da primi na prevoz lice za koje se opravdano može pretpostaviti da će onemogućiti prevoznika u izvršenju njegovih obaveza prema drugim putnicima (lica koja remete javni red i mir i lica koja bi zbog bolesti ili iz drugih razloga uznemiravala ostale putnike u vozu).
- (2) Prevoznik može, bez obaveze vraćanja prevoznine, isključiti iz prevoza putnika koji svojim ponašanjem uznemirava druge putnike ili koji se ne pridržava propisa o javnom redu i miru u vozovima za vrijeme putovanja.

Član 11

- (1) Putnik može odustati od ugovora o prevozu iz člana 5. ovog zakona prije nego što počne njegovo izvršenje.
- (2) U slučaju iz stava 1. ovog člana, prevoznik može zadržati najviše 10% od iznosa prevoznine.
- (3) Ako prevoz ne započne u vrijeme koje je određeno redom vožnje ili ugovorom o prevozu, putnik, odnosno naručilac prevoza može odustati od ugovora i zahtijevati da mu se vrati prevoznina u punom iznosu.

Član 12

- (1) Putnik može da, za vrijeme važenja vozne karte, prekida putovanje na usputnim stanicama.
- (2) Prekid putovanja iz stava 1. ovog člana ovjerava na voznoj karti službeno lice stanice u kojoj je prekinuto putovanje.
- (3) Putnik koji zbog prekida putovanja iz stava 1. ovog člana nije iskoristio voznu kartu na cijeloj relaciji, može da traži od prevoznika povrat srazmjernog dijela neis kori šće ne pre vozni ne.
- (4) Kod prekida putovanja i zahtjeva za povrat srazmjernog dijela neiskorišćene prevoznine, prevoznik može zadržati najviše 10% od dijela prevoznine koju je dužan da vrati.

Član 13

- (1) Putnik koji je zbog zakašnjenja voza, nedolaska voza ili smetnje u saobraćaju (prekid putovanja) spriječen da produži putovanje ima pravo da zahtijeva sljedeće:
 - a) da ga prevoznik, sa prtljagom, preveze do uputne stanice prvim sljedećim vozom ili ako prvi sljedeći voz ne saobraća prema istoj uputnoj stanici, obezbijedi prevoz na drugi način, bez naplate veće prevoznine,
 - b) da ga prevoznik, bez naknade, preveze sa prtljagom u polaznu stanicu prvim sljedećim vozom koji saobraća prema polaznoj stanici i da mu vrati prevozninu u punom iznosu i
 - v) da odustane od daljeg putovanja i od prevoznika zahtijeva povrat prevoznine za neiskorišćeni dio puta u punom iznosu.
- (2) Prevoznik je dužan da, na zahtjev putnika, produži važnost voznoj karti iz člana 6. stav 1. ovog zakona, kao i da na istoj potvrdi ukidanje ili kašnjenje voza.

2. Odgovornost prevoznika

Član 14

- (1) Prevoznik odgovara za štetu nastalu zbog smrti, tjelesne povrede, pretrpljene duševne boli ili oštećenja zdravlja putnika prouzrokovanih nezgodom u toku prevoza, odnosno dok se putnik nalazio u vozu ili dok je ulazio u voz ili izlazio iz voza, kao i za štetu nastalu zbog zakašnjenja voza ili prekida putovanja iz člana 13. ovog zakona.
- (2) Prevoznik odgovara i za štetu koju putniku prouzrokuje službeno lice koje po nalogu prevoznika radi na izvršenju prevoza.

Član 15

Prevoznik se potpuno ili djelimično oslobađa odgovornosti iz člana 14. ovog zakona u sljedećim slučajevima:

- a) ako je nezgoda prouzrokovana okolnostima izvan prevoza, koje prevoznik nije mogao da izbjegne i čije posljedice nije mogao da spriječi ili otkloni i
- b) ako je nezgoda nastala krivicom putnika ili radnjom koja nije u skladu sa uobičajenim ponašanjem putnika.

Član 16

Za štetu koja nastane zbog smrti, oštećenja zdravlja ili povrede putnika prevoznik odgovara u skladu sa propisima koji regulišu ovu oblast.

Član 17

Za štetu koja nastane zbog zakašnjenja voza ili prekida putovanja iz člana 13. ovog zakona, prevoznik odgovara do iznosa dvostruke prevoznine, osim ako dokaže da prekid ili kašnjenje nisu nastupili njegovom krivicom.

Član 18

(1) Zahtjev za naknadu štete iz člana 16. ovog zakona podnosi se prevozniku u roku od godinu dana od dana saznanja za štetu.

(2) Zahtjev za naknadu štete iz člana 17. ovog zakona podnosi se prevozniku u roku od 30 dana od dana kad je putovanje završeno, odnosno kad je trebalo biti završeno.

III - PREVOZ PRTLJAGA

1. Ugovor o prevozu prtljaga

Član 19

(1) Prevoznik je dužan, na zahtjev putnika, primiti na prevoz prtljag i uz naknadu prevesti ga u isto vrijeme kad i putnika ili uz njegov pristanak u drugo vrijeme i predati ga nakon završenog prevoza.

(2) Za primljeni prtljag iz stava 1. ovog člana putniku se ispostavlja prtljažnica.

(3) Putnik može u prostor namijenjen za prevoz putnika unijeti ručni prtljag koji se smješta na za to predviđen prostor.

(4) Za prtljag iz stava 3. ovog člana ne plaća se naknada i ne ispostavlja prtljažnica iz stava 2. ovog člana.

(5) Ručni prtljag iz stava 3. ovog člana putnik sam čuva, a dužan je da nadoknadi prevozniku štetu nastalu zbog svojstva ili stanja prtljaga, osim ako su ta svojstva ili stanja bila poznata prevozniku.

Član 20

(1) Prevoznik odgovara za štetu nastalu zbog potpunog ili djelimičnog gubitka ili oštećenja prtljaga od momenta prijema na prevoz do momenta izdavanja, kao i zakašnjenja u isporuci.

(2) Prevoznik ne snosi odgovornost iz stava 1. ovog člana ako je gubitak, oštećenje ili zakašnjenje u isporuci prouzrokovano krivicom putnika, nedostacima prtljaga ili okolnostima koje prevoznik nije mogao izbjeći ili otkloniti.

(3) Za gubitak ili oštećenje ručnog prtljaga iz člana 19. stav 3. ovog zakona prevoznik ne odgovara, osim ako je šteta nastala usljed namjere ili grube nepažnje prevoznika ili lica koja rade po njegovom ovlaštenju.

(4) U slučaju smrti i povrede putnika, prevoznik odgovara i za štetu koja je nastala zbog potpunog ili djelimičnog gubitka ili oštećenja ručnog prtljaga.

2. Prevoz putničkih vozila

Član 21

(1) Prevoznik može, na zahtjev putnika, a prema uslovima predviđenim u tarifi iz člana 3. ovog zakona, primiti na prevoz putničko vozilo.

(2) Prevoznik utvrđuje uslove za prijem na prevoz putničkog vozila, otpravljanje, utovar i prevoz, oblik i sadržinu prevozne isprave, istovar i izdavanje vozila, kao i obaveze njegovog vlasnika.

Član 22

Prevoznik odgovara za štetu nastalu zbog gubitka, potpunog ili djelimičnog oštećenja putničkih vozila iz člana 21. ovog zakona, predmeta smještenih u vozilu, pod uslovom da su navedeni u prevoznjoj ispravi, kao i za štetu nastalu zbog zakašnjenja prilikom utovara ili isporuke vozila primljenog na prevoz.

IV - PREVOZ STVARI

1. Ugovor o prevozu stvari

Član 23

(1) Ugovorom o prevozu stvari prevoznik se obavezuje da stvari preveze do uputne stanice i da je preda primaocu, a pošiljalac se obavezuje da prevozniku plati ugovorenu naknadu za prevoz (u daljem tekstu: prevoznina).

(2) Ugovor o prevozu iz stava 1. ovog člana se potvrđuje tovarnim listom, koji se ispostavlja za svaku pojedinačnu pošiljku na obrascu čiji je sadržaj propisan u članu 24. ovog zakona.

(3) Tovarni list iz stava 2. ovog člana se popunjava u najmanje pet primjeraka, prema uputstvu na njegovoj poledini, potpisuju ga pošiljalac i prevoznik, a potpis se može zamijeniti stavljanjem žiga ili elektronskim potpi som.

(4) Prevoznik je dužan da na duplikatu tovarnog lista iz stava 2. ovog člana potvrdi preuzimanje stvari i da duplikat vrati pošiljaocu.

(5) Tovarni list iz stava 2. ovog člana, kao i njegov duplikat mogu se ispostaviti u elektronskoj formi.

Član 24

(1) Tovarni list iz člana 23. stav 2. ovog zakona mora da sadrži sljedeće podatke, i to:

a) mjesto i datum ispostavljanja,

b) ime i adresu pošiljaoca,

v) naziv i adresu prevoznika koji je zaključio ugovor o prevozu,

g) ime i adresu lica kome su stvari isporučene,

d) mjesto i datum preuzimanja stvari,

đ) mjesto izdavanja stvari,

e) ime i adresu primaoca,

ž) naznačenje vrste stvari i pakovanja, a kod opasne robe propisano naznačenje u skladu sa RIDom,

z) broj i količinu, posebne oznake i brojeve potrebne za identifikaciju denčanih pošiljaka,

i) broj kola kod prevoza kolskih pošiljaka,

j) broj željezničkog vozila koje se prevozi na sopstvenim točkovima, ako se predaje na prevoz kao stvar,

k) vrstu, broj i druga obilježja potrebna za identifikaciju kod intermodalnih transportnih jedinica,

l) bruto masu stvari ili podatke o količini stvari izražene u drugim mjernim jedinicama,

lj) isprave koje zahtijevaju carinski ili drugi upravni organi, koje su priložene uz tovarni list ili su stavljene na raspolaganje prevozniku u određenom službenom mjestu ili mjestu koje je ugovoreno i

m) troškove u vezi sa prevozom (prevoznina, naknade za sporedne usluge, carinske dažbine i ostali troškovi koji nastanu od zaključenja ugovora do izdavanja), ako troškove plaća primalac ili neko drugo uputstvo prema kojem troškove plaća primalac.

(2) Pored sadržaja iz stava 1. ovog člana, tovarni list u određenim slučajevima može da sadrži i sljedeće podatke o:

a) prevozniku koji će isporučiti stvar, kada u prevozu učestvuje više uzastopnih prevoznika, ako je uz njegovu saglasnost upisan u tovarnom listu,

- b) troškovima koje preuzima pošiljalac,
- v) iznosu koji se treba naplatiti pouzećem kod predaje stvari,
- g) podatke o vrijednosti stvari i troškovima za obezbjeđenje uredne predaje,
- d) ugovorenom roku isporuke,
- đ) ugovorenom prevoznom putu,
- e) o broju i opisu plombi koje je pošiljalac stavio na kola i
- ž) druge podatke za koje prevoznik i pošiljalac smatraju da su neophodni.

Član 25

Pošiljalac odgovara za štetu i troškove koje nastanu:

- a) zbog neispravnih, netačnih, nepotpunih ili na drugo mjesto unijetih podataka u tovarnom listu i
- b) ako je propustio da upiše navode koje propisuje RID.

Član 26

(1) Prevozne troškove (prevoznina, dodatak na prevozninu, naknade za sporedne usluge i drugo) koji nastanu od zaključenja ugovora pa do predaje stvari plaća pošiljalac.

(2) Ako na osnovu ugovora između pošiljaoca i prevoznika troškove iz stava 1. ovog člana plaća primalac, a primalac ne podigne tovarni list iz člana 23. stav 2. ovog zakona, niti se poziva na svoja prava u skladu sa članom 33. ovog zakona i ne izmijeni ugovor o prevozu u skladu sa članom 34. ovog zakona, pošiljalac ostaje odgovoran za plaćanje troškova.

2. Provjeravanje i utvrđivanje mase i sadržine pošiljke

Član 27

(1) Prilikom prijema stvari na prevoz, prevoznik provjerava da li su podaci o pošiljci upisani u tovarnom listu iz člana 23. stav 2. ovog zakona tačni i da li su ispunjeni posebni uslovi za prevoz te stvari.

(2) Masu i sadržinu pošiljke prevoznik može provjeriti u svakoj usputnoj stanici ako to zahtijevaju potrebe saobraćaja, carinski ili drugi propisi.

Član 28

(1) Ako je pošiljku utovario pošiljalac, navodi u tovarnom listu koji se odnose na masu i broj komada služe kao dokaz prema prevozniku samo kad je prevoznik utvrdio masu i broj komada i to potvrdio u tovarnom listu.

(2) Ako se utvrdi da manjak u masi ili broju komada pošiljke iz stava 1. ovog člana ne odgovara navodima iz tovarnog lista, takvi navodi ne mogu da služe kao dokaz protiv prevoznika, naročito ako su kola predana primaocu sa ispravnim originalnim plombama.

Član 29

(1) Utvrđenu masu i broj komada stvari iz člana 28. stav 1. ovog zakona, koje je utovario pošiljalac i za koju plaća prevozninu, pošiljalac je obavezan upisati u tovarni list i ovjeriti ga.

(2) Za netačno imenovanje stvari koje utiču na prevozninu, kao i za razliku u masi preko 2%, prevoznik ima pravo da, pored naplaćene prevoznine, naplati i dvostruki iznos razlike u prevoznini.

Član 30

(1) Pošiljalac odgovara za sve posljedice nepravilnog utovara koj i je on izvršio i dužan je da nadoknadi štetu koju prevoznik usljed toga pretrpi.

(2) Pošiljalac odgovara prevozniku za gubitak ili štetu, koji nastanu zbog nedostataka ili grešaka u pakovanju stvari, osim ako su nedostaci bili očigledni ili poznati prevozniku u momentu preuzimanja stvari, a on nije stavio primjedbu u vezi sa tim.

3. Obavljanje administrativnih radnji

Član 31

- (1) Pošiljalac je dužan da uz tovarni list priloži isprave potrebne za obavljanje administrativnih radnji, koje zahtijevaju carinski i drugi upravni organi u toku prevoza i prije predaje stvari, kao i da ove isprave stavi na raspolaganje prevozniku i pruži mu sve potrebne informacije.
- (2) Prevoznik nije dužan da ispituje da li su podnesene isprave iz stava 1. ovog člana tačne i dovoljne.

Član 32

- (1) Pošiljalac odgovara za štetu nastalu usljed nedostatka, netačnosti, odnosno neispravnosti isprava iz člana 31. ovog zakona, osim u slučaju ako je šteta prouzrokovana krivicom prevoznika.
- (2) Prevoznik odgovara za štetu nastalu zbog gubitka ili nepravilne upotrebe isprava iz člana 31. ovog zakona priloženih uz tovarni list, osim ako dokaže da nije kriv za štetu.

4. Izmjena ugovora o prevozu

Član 33

- (1) Pošiljalac može naknadno mijenjati ugovor o prevozu iz člana 23. stav 1. ovog zakona, pri tom zahtijevajući od prevoznika sljedeće:
- a) da stvar dalje ne prevozi,
 - b) da odloži predaju stvari,
 - v) da stvar preda nekom drugom licu, a ne primaocu navedenom u tovarnom listu i
 - g) da stvar preda u nekom drugom mjestu, a ne u mjestu navedenom u tovarnom listu.
- (2) Pravo pošiljaoca da mijenja ugovor o prevozu iz člana 23. stav 1. ovog zakona, iako posjeduje duplikat tovarnog lista, gasi se u slučaju kada je primalac:
- a) preuzeo tovarni list i
 - b) preuzeo stvar.
- (3) Primalac može mijenjati ugovor o prevozu iz člana 23. stav 1. ovog zakona ako je:
- a) pošiljalac u tovarnom listu naznačio da primalac ima pravo raspolaganja sa stvari, u toku prevoza i
 - b) pošiljalac predao primaocu primjerak tovarnog lista.
- (4) Zahtjev za izmjenu ugovora o prevozu iz stava 1. ovog člana i potvrda o prijemu zahtjeva predaju se na obrascu koji propisuje prevoznik.

Član 34

- (1) Ako prilikom prevoza stvari nastupe smetnje, prevoznik odlučuje da li će stvar prevesti dalje uz izmjenu prevoznog puta ili će zatražiti uputstva od imaoca prava.
- (2) Ako prevoznik u razumnom roku ne dobije uputstva iz stava 1. ovog člana, preduzima mjere za koje smatra da su najpovoljnije za imaoca prava.

Član 35

U slučaju nastupanja smetnji iz člana 34. ovog zakona, prevoznik će bez odlaganja pisanim putem obavijestiti pošiljaoca i zatražiti uputstva, osim ako je pošiljalac u tovarnom listu zahtijevao da mu se stvar vrati, ako nastupe smetnje pri predaji.

Član 36

Prevoznik ima pravo na nadoknadu troškova koje je imao zbog traženja uputstava i izvršenja uputstava iz čl. 33. i 34. ovog zakona.

5. Rok isporuke

Član 37

- (1) Prevoznik je dužan da preveze stvar u ugovorenom roku (u daljem tekstu: rok isporuke).

(2) Ako rok isporuke iz stava 1. ovog člana nije ugovoren, prevoznik je dužan da prevoz izvrši za vrijeme koje je, s obzirom na dužinu puta i vrstu prevoza, uobičajeno za prevoz određene stvari.

(3) Rok isporuke iz stava 1. ovog člana ne teče za vrijeme zadržavanja pošiljke, koje je nastalo usljed:

a) provjeravanja sadržine i mase pošiljke iz stava 27. stav 2. ovog zakona, ako je tim provjeravanjem utvrđena netačnost navoda u tovarnom listu,

b) obavljanja radnji carinskih ili drugih nadležnih organa iz člana 31. ovog zakona,

v) izmjene ugovora o prevozu iz člana 33. ovog zakona, izvršene na zahtjev pošiljaoca,

g) posebnih radnji u vezi s pošiljkom i

d) drugih uzroka koji onemogućavaju početak ili nastavljanje prevoza, ako za to nema krivice prevoznika.

(4) Prevoznik se može pozivati na produženje roka isporuke iz stava 1. ovog člana, zbog uzroka navedenih u stavu 3. ovog člana, samo ako je uzrok i trajanje zadržavanja pošiljke upisano u tovarni list iz stava 24. ovog zakona.

Član 38

(1) Ako ugovorom iz člana 23. stav 1. ovog zakona nije drukčije određeno, prevoznik je dužan da obavijesti primaoca o prispijeću pošiljke, s tim što ima pravo na naknadu troškova.

(2) Prevoznik je dužan da, bez odlaganja, obavijesti primaoca, čim pošiljku pripremi za predaju, kao i da naznači rok, u kome primalac mora preuzeti pošiljku.

Član 39

Prevoznik je dužan da u mjestu navedenom u tovarnom listu, preda primaocu tovarni list i stvar, nakon što primalac potvrdi prijem i plati potraživanja iz ugovora o prevozu iz člana 23. stav 1. ovog zakona.

6. Odgovornost prevoznika

Član 40

(1) Prevoznik odgovara za štetu nastalu zbog potpunog ili djelimičnog gubitka ili oštećenja stvari od preuzimanja stvari na prevoz do predaje, kao i za štetu nastalu zbog prekoračenja roka isporuke.

(2) Prevoznik nije odgovoran za štetu iz stava 1. ovog člana ako je gubitak, oštećenje ili prekoračenje roka isporuke prouzrokovano krivicom pošiljaoca ili primaoca, nedostatkom stvari (kvarenje, kaliranje i drugo) ili okolnostima koje prevoznik nije mogao da izbjegne niti da otkloni njihove posljedice.

Član 41

Prevoznik se oslobađa odgovornosti iz člana 40. ovog zakona kada je gubitak ili oštećenje nastalo usljed sljedećih okolno sti:

a) prevoza koji se vrši u otvorenim kolima u skladu sa važećim propisima koji regulišu ovu oblast ili ugovorom iz člana 23. stav 1. ovog zakona i ako je takav prevoz naveden u tovarnom listu iz člana 23. stav 2. ovog zakona,

b) nepakovanja ili nedovoljnog pakovanja stvari,

v) utovara stvari koji vrši pošiljalac ili istovara koji vr ši pri malac,

g) svojstva stvari zbog kojeg je ona izložena potpunom ili djelimičnom gubitku ili oštećenju, naročito usljed lomljivosti, rđanja, kvarenja, sušenja ili rasipanja,

d) neispravnog, netačnog ili nepotpunog označavanja stvari,

đ) prevoza živih životinja i

e) prevoza koji se, na osnovu zaključenih ugovora između pošiljaoca i prevoznika navedenih u tovarnom listu, mora izvršiti uz pratnju, ako gubitak i oštećenje nastanu zbog propuštanja pratioca da otkloni opasnost u vezi sa prevozom.

Član 42

- (1) Ako se vrši prevoz stvari koja zbog svoje prirode redovno trpi gubitak u masi, prevoznik odgovara samo za onaj dio gubitka koji je nastao poslije utvrđenog službenog vaganja od strane prevoznika, bez obzira na dužinu pređenog puta.
- (2) Prevoznik se ne može pozivati na ograničenje odgovornosti iz stava 1. ovog člana ako se dokaže da gubitak nije nastao zbog uzroka koji opravdavaju dozvoljeni gubitak u masi.
- (3) U slučaju kada se više komada stvari prevozi sa jednim tovarnim listom, gubitak u masi se računa za svaki komad, ako je njegova masa pri predaji posebno naznačena u tovarnom listu ili se može utvrditi na neki drugi način.
- (4) U slučaju potpunog gubitka stvari pri utvrđivanju visine odštete ne vrši se odbitak na ime gubitka u masi pri prevozu.

Član 43

- (1) Ako prevoznik utvrdi ili pret postavi da postoji djelimičan gubitak ili oštećenje stvari iz člana 40. ovog zakona ili ako imalac prava to tvrdi, prevoznik je dužan da odmah i (ako je to moguće) u prisustvu imalca prava sastavi zapisnik kojim se utvrđuje, prema vrsti štete, stanje stvari, masa i (ako je iz okolnosti slučaja to moguće) visina štete, uzrok i vrijeme kada se dogodila.
- (2) Ako imalac prava ne prihvata činjenice unesene u zapisnik iz stava 1. ovog člana, on može zahtijevati da stanje i masu stvari, kao i uzrok i visinu štete utvrdi vještak kojeg odrede strane u ugovoru o prevozu ili nadležni sud.

Član 44

- (1) Ako je prevoznik obavezan da nadoknadi štetu za potpun ili djelimičan gubitak ili oštećenje iz člana 40. ovog zakona, vrijednost stvari se utvrđuje po tržišnoj cijeni, a ako je cijena stvari ugovorena - po ugovorenoj cijeni.
- (2) U slučaju oštećenja stvari, prevoznik je dužan da plati samo iznos za koji je umanjena vrijednost stvari.
- (3) Ako je usljed oštećenja cijela pošiljka, odnosno samo jedan dio pošiljke izgubio vrijednost, naknada štete ne može prelaziti iznos koji bi se platio u slučaju gubitka cijele pošiljke, odnosno onog dijela koji je izgubio vrijednost.
- (4) Pored naknade štete iz stava 1. ovog člana, prevoznik je dužan da nadoknadi prevozninu i sve druge troškove nastale u vezi s prevozom stvari.

Član 45

- (1) Ako imalac prava dokaže da je zbog prekoračenja roka isporuke iz člana 37. stav 1. ovog zakona pretrpio štetu, uključujući i oštećenje, prevoznik je dužan da plati dokazanu štetu, ali najviše do iznosa četvorostruke prevoznine.
- (2) U slučaju potpunog gubitka stvari, ne može se zahtijevati naknada štete zbog prekoračenja roka isporuke.
- (3) U slučaju djelimičnog gubitka stvari, naknada štete propisana u stavu 1. ovog člana ne može biti veća od iznosa trostruke prevoznine za dio pošiljke koji ni je izgubljen.
- (4) U slučaju potpunog gubitka stvari ili u slučaju gubitka pojedinih komada, pri utvrđivanju visine naknade štete ne vrši se odbitak na ime gubitka u masi pri prevozu.

Član 46

- (1) Zahtjev za naknadu štete u slučaju potpunog ili djelimičnog gubitka ili oštećenja iz člana 40. ovog zakona podnosi se prevozniku najkasnije u roku od 60 dana od dana saznanja za štetu.
- (2) Zahtjev za naknadu štete u slučaju prekoračenja roka isporuke iz člana 37. stav 1. ovog zakona podnosi se prevozniku najkasnije u roku od 30 dana od dana predaje stvari.

Član 47

- (1) Ako prevoz vrši više uzastopnih prevoznika, svaki naredni prevoznik samim činom preuzimanja stvari sa tovarnim listom postaje strana u ugovoru o prevozu i u skladu sa uslovima iz tovarnog lista ili ugovora o prevozu, preuzima obaveze koje iz toga proizlaze.
- (2) Kod prevoza iz stava 1. ovog člana prevoznici odgovaraju solidarno.

Član 48

Kada prevoznik povjeri prevoz, potpuno ili djelimično, izvršnom prevozniku, bilo da je na osnovu ugovora o prevozu za to ovlašćen ili ne, prevoznik je odgovoran za ukupan prevoz.

Član 49

- (1) Ako stvar nije predata primaocu ili pripremljena za predaju u roku od 30 dana nakon isteka roka iz člana 37. stav 1. ovog zakona, imalac prava može smatrati da je stvar izgubljena.
- (2) Imalac prava može, primajući odštetu za izgubljenu stvar, pisanim putem zahtijevati da bude odmah obaviješten, ako se stvar pronađe u roku od godinu dana po isplati odštete.
- (3) U roku od 30 dana od dana prijema obavještenja iz stava 2. ovog člana, imalac prava može zahtijevati da mu se stvar preda u bilo kojoj stanici, uz plaćanje prevoznine, od otpravne stanice do stanice u kojoj se zahtijeva predaja.
- (4) Ako preuzme pronađenu stvar, imalac prava je dužan da primljenu naknadu štete vrati po odbitku troškova, koji su bili obuhvaćeni tom naknadom, ali zadržava pravo na odštetu zbog prekoračenja roka isporuke.
- (5) Ako imalac prava nije postavio zahtjev iz stava 3. ovog člana, prevoznik može slobodno da raspolaže sa stvari.

V - OSTVARIVANJE POTRAŽIVANJA

Član 50

- (1) Potraživanja iz ugovora o prevozu iz člana 5. i člana 23. stav 1. ovog zakona imalac prava može ostvariti podnošenjem pisanog zahtjeva prevozniku ili podnošenjem tužbe, ako prevoznik ne isplati traženu naknadu štete u roku od 30 dana od dana podnošenja zahtjeva.
- (2) Tovarni list, duplikat tovarnog lista i ostale isprave koje je potrebno priložiti zahtjevu iz stava 1. ovog člana moraju biti u originalu.

Član 51

Pravo na ostvarivanje potraživanja iz člana 50. stav 1. ovog zakona pripada:

- a) putniku, ako se radi o prevozu putnika i prtljaga,
- b) pošiljaocu dok ima pravo da raspolaže stvarima i ako je u pitanju potraživanje iz osnova pouzeća i
- v) primaocu, od momenta prijema tovarnog lista.

Član 52

- (1) Pravo prema prevozniku, koje proističe iz ugovora o prevozu iz člana 23. stav 1. ovog zakona, prestaje kad imalac prava preuzme prtljag ili stvari.
- (2) Pravo iz stava 1. ovog člana ne prestaje u sljedećim slučajevima:
- a) ako imalac prava dokaže da je šteta prtljagu ili stvari prouzrokovana namjerno ili nepažnjom prevoznika,
 - b) djelimičnog gubitka ili oštećenja prtljaga ili stvari i
 - v) ako prilikom prijema imalac prava nije mogao opaziti oštećenja ili djelimičan gubitak prtljaga ili stvari, a zahtjev za utvrđivanje oštećenja, odnosno djelimičnog gubitka podnio je odmah po otkrivanju štete, i to najkasni je:
- 1) u roku od tri dana od dana prijema prtljaga,
 - 2) u roku od sedam dana od dana prijema stvari,
 - 3) ako dokaže da se šteta dogodila između prijema na prevoz i predaje prtljaga ili stvari.

VI - NADZOR I KAZNENE ODREDBE

Član 53

- (1) Nadzor nad sprovođenjem ovog zakona vrši Ministarstvo saobraćaja i veza.
- (2) Inspekcijski nadzor nad izvršavanjem ovog zakona vrši Republička uprava za inspekcijske poslove u okviru svojih nadležnosti.

Član 54

- (1) Novčanom kaznom od 1.000 KM do 15.000 KM kazniće se za prekršaj prevoznik, u sljedećim slučajevima:
 - a) ako se prilikom prevoza lica i stvari ne pridržava odredaba propisanih tarifom (član 4. stav 1.),
 - b) ako javno ne objavi tarifu (član 4. stav 2.),
 - v) ako postupi suprotno odredbama člana 6. st. 1. i 2. ovog zakona,
 - g) ako izvod iz reda vožnje ne istakne na vidnom mjestu (član 7.),
 - d) ako licima sa invaliditetom ne obezbijedi uslove za lakše korišćenje usluga prevoza (član 9. stav 3.),
 - đ) ako postupi suprotno odredbama člana 11. stav 2,
 - e) ako ne izvrši ovjeru prekida putovanja na voznoj karti i ako usljed prekida putovanja ne vrati srazmjernan dio neiskorišćene prevoznine (član 12. st. 2. i 3.),
 - ž) ako ne postupi u skladu sa odredbama člana 13. ovog zakona i
 - z) ako ne propiše obrazac zahtjeva za izmjenu ugovora o prevozu (član 33. stav 3.).
- (2) Za prekršaje iz stava 1. ovog člana kazniće se i odgovorno lice u prevozniku novčanom kaznom od 500 KM do 1.500 KM.
- (3) Novčanom kaznom od 50 KM kazniće se za prekršaj putnik zatečen bez vozne karte (član 8.).

VII - PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 55

Odredbe ovog zakona neće se primenjivati na odnose iz ugovora o prevozu putnika i stvari u željezničkom saobraćaju zaključene do dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 56

Na odnose koji proističu iz ugovora o prevozu putnika i stvari u željezničkom saobraćaju, a koji nisu regulisani ovim zakonom, primjenjivaće se odredbe Zakona o obligacionim odnosima.

Član 57

Stupanjem na snagu ovog zakona na teritoriji Republike Srpske prestaje primjena Zakona o ugovorima o prevozu u železničkom saobraćaju ("Službeni list SFRJ", br. 2/74 i 17/90).

Član 58

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku Republike Srpske".